15/06/2025

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Κυριακής των Αγίων Πάντων

/ Ορθόδοξες Προβολές

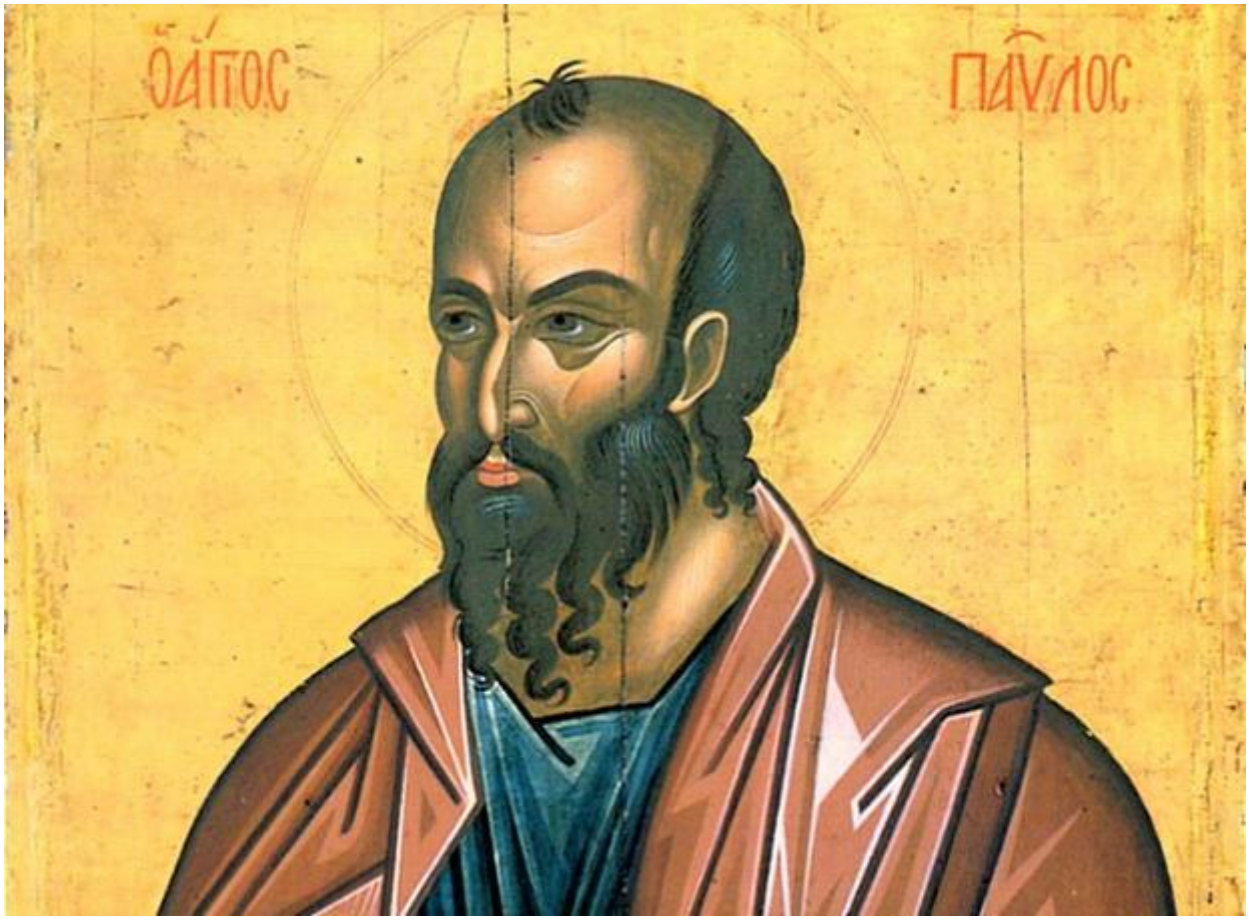

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Κυριακής Α΄ Επιστολών, των Αγίων Πάντων: Εβρ. ια’ 33-ιβ’ 2 (15-06-2025)

Πρωτ. Ανδρέα Παπαμιχαήλ

Πρωτότυπο Κείμενο

Ἀδελφοί, οἱ ἅγιοι Πάντες διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· ἔλαβον γυναῖκες ἐξ

ἀναστάσεως τούς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι. Τοιγάρουν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι’ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν.

Νεοελληνική Απόδοση

Αδελφοί, οι άγιοι Πάντες με την πίστη κατατρόπωσαν βασίλεια, επέβαλαν το δίκαιο, πέτυχαν την πραγματοποίηση των υποσχέσεων του Θεού, έφραξαν στόματα λεόντων· έσβησαν τη δύναμη της φωτιάς, διέφυγαν τη σφαγή, έγιναν από αδύνατοι ισχυροί, αναδείχτηκαν ήρωες στον πόλεμο, έτρεψαν σε φυγή εχθρικά στρατεύματα· γυναίκες ξαναπήραν πίσω στη ζωή τους ανθρώπους τους, κι άλλοι βασανίστηκαν ως το θάνατο, χωρίς να δεχτούν την απελευθέρωσή τους, γιατί πίστευαν ότι μπορούσαν ν’ αναστηθούν σε μια καλύτερη ζωή. Άλλοι δοκίμασαν εξευτελισμούς και μαστιγώσεις, ακόμη και δεσμά και φυλακίσεις. Λιθοβολήθηκαν, πριονίστηκαν, πέρασαν δοκιμασίες, θανατώθηκαν με μαχαίρι, περιπλανήθηκαν ντυμένοι με προβιές και κατσικίσια δέρματα, έζησαν με στερήσεις, υπέφεραν καταπιέσεις, θλίψεις και κακουχίες – ο κόσμος δεν ήταν άξιος να ‘χει τέτοιους ανθρώπους – πλανήθηκαν σε ερημιές και βουνά, σε σπηλιές και σε τρύπες της γης. Όλοι οι παραπάνω, παρά την καλή μαρτυρία της πίστης τους, δεν πήραν ό,τι τους υποσχέθηκε ο Θεός. Αυτός είχε προβλέψει κάτι καλύτερο για μας, έτσι ώστε να μη φτάσουν εκείνοι στην τελειότητα χωρίς εμάς. Έχοντας, λοιπόν, γύρω μας μια τόσο μεγάλη στρατιά μαρτύρων, ας τινάξουμε από πάνω μας κάθε φορτίο, και την αμαρτία που εύκολα μας εμπλέκει, κι ας τρέχουμε με υπομονή το αγώνισμα του δύσκολου δρόμου που έχουμε μπροστά μας. Ας έχουμε τα μάτια μας προσηλωμένα στον Ιησού, που μας έδωσε την πίστη, την οποία και τελειοποιεί.

Σχολιασμός

Τη σημερινή Κυριακή, πρώτη μετά την εορτή της Πεντηκοστής, «την των απανταχού της οικουμένης εν Ασία και Λιβύη και Ευρώπη, Βορρά τε και Νότω, Αγίων πάντων εορτήν εορτάζομεν» (βλ. Συναξάρι Πεντηκοσταρίου). Στο ίδιο Συναξάρι αναφέρεται και ο λόγος που οι Άγιοι Πατέρες θέσπισαν αυτή την εορτή μετά την εορτή της καθόδου του Αγίου Πνεύματος: «ενδεικνύμενοι ότι η του παναγίου Πνεύματος παρουσία τοιαύτα δια των Αποστόλων ενήργησεν αγιάσασα και σοφίσασα τους από του ημετέρου φυράματος... Κάτεισι μεν γαρ το Πνεύμα εν είδει πυρός φύσει την ανωτάτω ροπήν έχοντος, άνεισι δε προς τα άνω ο χους, φύσει κατάρροπος ων...». Εξάλλου, υπήρξε η ανάγκη της θέσπισης της εορτής των Αγίων Πάντων για να υπογραμμιστεί η ενότητα των αγίων και επειδή πολλοί που ευαρέστησαν το Θεό έμειναν εντελώς άγνωστοι σε μας. Αρχικά, τη μέρα αυτή εορτάζονταν όλοι οι μάρτυρες (πρβλ. Απολυτίκιο Εορτής) και σταδιακά συμπεριλήφθηκαν όλοι ανεξαιρέτως οι Άγιοι,: προφήτες, δίκαιοι, απόστολοι, μάρτυρες (παλαιοί και νέοι), ιεράρχες και όσιοι, άνδρες και γυναίκες.

Το αποστολικό ανάγνωσμα της σημερινής Κυριακής είναι παρμένο από την προς Εβραίους Επιστολή. Ο Απόστολος Παύλος αναφέρεται εδώ στους πολυποίκιλους αγώνες και στα μαρτύρια που οι δίκαιοι της Παλαιάς Διαθήκης υπέστησαν εξαιτίας της πίστης τους στον αληθινό Θεό, αλλά ταυτόχρονα, επειδή ήταν οπλισμένοι μ’ αυτήν, αντλούσαν δύναμη για να επιτύχουν τα όσα θαυμαστά περιγράφονται στην περικοπή.

«Τοιγαρούν και ημείς, τοσούτον έχοντες περικείμενον ημίν νέφος μαρτύρων, όγκον αποθέμενοι πάντα και την ευπερίστατον αμαρτίαν, δι’ υπομονής τρέχωμεν τον προκείμενον ημίν αγώνα»

Μετά την εξιστόρηση των παθημάτων και των κατορθωμάτων των Αγίων της Παλαιάς Διαθήκης, ο Απόστολος Παύλος εξάγει ορισμένα συμπεράσματα μεγάλης σημασίας, τα οποία λειτουργούν και ως προτροπές προς τους αναγνώστες της Επιστολής. Η επιτυχημένη εικόνα του νέφους δηλώνει τόσο το μεγάλο πλήθος των δικαίων ανδρών όσο και το ρόλο που διαδραματίζουν στη ζωή του κάθε πιστού. Τα νέφη δίνουν σκιά και φέρνουν δροσιά• οι Άγιοι δροσίζουν στον καύσωνα της αμαρτίας. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, στην ερμηνεία της προς Εβραίους Επιστολής, αναφέρει χαρακτηριστικά: «Η μνήμη των αγίων εκείνων ανδρών, ως νέφος θα σκιάζει εκείνον που φλέγεται από θερμότερη ακτίνα• έτσι ανασταίνει και αναζωογονεί την ψυχή, που είναι αποκαμωμένη από τις δυστυχίες...» (Ομιλία 28). Επίσης, τα νέφη γίνονται βροχή, ποτίζουν τη γη και έτσι τα φυτά και τα δέντρα δίνουν καρπούς και ανθούς. Κατά τον ίδιο τρόπο, όλοι εμείς οι Χριστιανοί αναθάλλουμε με το παράδειγμα και τις πρεσβείες των Αγίων και έχουμε έτσι τη δυνατότητα πνευματικής καρποφορίας.

Ο Απόστολος Παύλος συνιστά σε μας να τινάξουμε από πάνω μας κάθε φορτίο και την αμαρτία και να τρέχουμε με υπομονή το αγώνισμα του δύσκολου δρόμου που έχουμε μπροστά μας. Είναι φανερό πως ο Απόστολος χρησιμοποιεί εικόνες από το χώρο του αθλητισμού: εκεί οι αθλητές έβγαζαν από πάνω τους κάθε περιττό ένδυμα, έτσι ώστε να είναι πιο ελεύθεροι και ευκίνητοι κατά τους αγώνες. Κάθε χριστιανός καλείται να πράξει κάτι παρόμοιο, αφού επιβάλλεται να πετάξει από πάνω του κάθε τι που θα τον εμπόδιζε στην πνευματική ζωή, όπως π.χ. την απιστία, τη φιληδονία, τον εγωκεντρισμό, τη νωθρότητα και την προσκόλληση στα γήινα πράγματα. Είναι χαρακτηριστικό πως ο Απόστολος χαρακτηρίζει την αμαρτία ως «ευπερίστατον», επειδή χωρίς καλά-καλά να το καταλάβουμε μας αιχμαλωτίζει στα δίκτυά της. Χρειάζεται έτσι με υπομονή, επιμονή, νήψη και θυσιαστικό πνεύμα να αγωνιζόμαστε στον πνευματικό αγώνα.

Η πολυπρόσωπη κρίση που σήμερα βιώνουμε ωθεί τον άνθρωπο σε έντονες υπαρξιακές αναζητήσεις και σε απεγνωσμένες προσπάθειες ανεύρεσης αυθεντικών στηριγμάτων και προτύπων προς μίμηση. Οι Άγιοι της Εκκλησίας μας αποτελούν αναμφίβολα για το σύγχρονο άνθρωπο τους φωτεινούς οδοδείκτες για την ανεύρεση του πραγματικού νοήματος της ζωής και για την πορεία από το κατ’ εικόνα στο καθ’ ομοίωσιν, ώστε να έχουμε αυτό που πραγματικά μας αξίζει και να νιώθουμε την πληρότητα στα έγκατα της ύπαρξής μας.

Εύστοχα είναι τα σχόλια του Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη στο βιβλίο του Λόγος και Ύπαρξη: «Το νέφος των Αγίων Μαρτύρων βοηθεί τον άνθρωπο κάθε εποχής να ελευθερώσει την ύπαρξή του από τον εγκλωβισμό της φιλαυτίας και της αλαζονείας, που ως τερατώδης «όγκος» (= νεόπλασμα αμαρτίας) κατατρώγει τον

ψυχοσωματικό οργανισμό του ανθρώπου. Ένας τέτοιος υπαρξιακός αγώνας είναι γεμάτος με πολλά εμπόδια και πειρασμούς, που δημιουργούν λόγω ψυχικών αλλοιώσεων και μεταπτώσεων φοβερά αδιέξοδα. Ο Άγιος συμπαρίσταται σ' αυτόν τον αγώνα του ανθρώπου με την προσφορά της εν Χριστώ αγάπης του, που ανυψώνει τον κλυδωνιζόμενο άνθρωπο στο επίπεδο της υιοθεσίας του από τον Θεό» (σ.320).

Η μίμηση των Αγίων είναι μίμηση του Χριστού και συνταύτιση με τη ζωή Του, αφού κάθε αναφορά μας σε κάποια αρετή των αγίων είναι αναφορά στην αρετή Του: συναντώντας π.χ. σ' ένα Άγιο την ταπεινοφροσύνη, σε άλλο την πραότητα, σε άλλο τη δικαιοσύνη, συναντούμε τον ίδιο τον Κύριο και Θεό μας.

Μελετώντας τους βίους των Αγίων, παρατηρούμε πως η αγιότητα δεν έχει μια μοναδική και συγκεκριμένη συνταγή, ούτε ένα προκαθορισμένο καλούπι το οποίο επιβάλλεται να ακολουθήσει ο πιστός και που όμως θα συνθλίβει κάθε προσωπική ιδιαιτερότητα. Μέσα στην ομήγυρη των Αγίων Πάντων συναντούμε Αγίους προερχομένους από κάθε κοινωνική τάξη και με εντελώς διαφορετικό προσωπικό χαρακτήρα, μοναχούς και λαϊκούς, ιεράρχες και αυτοκράτορες, μάρτυρες και νεομάρτυρες, οσίους και ομολογητές, στρατιώτες και ιατρούς, ταπεινούς οικογενειάρχες που φύλαξαν το νόμο του Θεού και αξιωματούχους. «Γηθόμενοι μέλψωμεν, την των αγίων πάντων ομήγυριν, εκ παντός κροτουμένην, και γένους άμα, και αξιώματος, και πολιτείας...», σημειώνει ο υμνωδός σε τροπάριο της εβδόμης Ωδής του Κανόνος των Αγίων Πάντων. Γίνεται λοιπόν φανερό ότι όλοι ανεξαιρέτως μπορούμε να επιτύχουμε τον αγιασμό, μιμούμενοι τους Αγίους στην αποτίναξη των παθών και των εφάμαρτων ροπών, στην χωρίς όρια αγάπη προς το Θεό και το συνάνθρωπο και τέλος στην αξιοποίηση του κάθε ιδιώματος του χαρακτήρα μας στην πορεία προς τη θέωση.
Τελειώνοντας, αξίζει να σημειωθούν αυτούσιοι οι στίχοι του Συναξαρίου του Πεντηκοσταρίου: «Του Κυρίου μου πάντας υμνώ τους φίλους. Ει τις δε μέλλων, εις τους πάντας εισίτω». Γένοιτο!